

professio, *-onis*, 'acció de professar' (ajudant-hi potser la dissimilació i el model del ll. clàssic *profectio* 'acció d'anar-se'n'), però malgrat d'això fou d'ús si fa no fa constant des del S. XIII fins a temps bastant recents: Llull, Muntaner, Joanot Martorell, *VidesR*, etc.; avui encara *professó* segueix essent la única forma usual en el llenguatge oral (no «forma vulgar i dialectal», com diu *AlcM*) a tot el Princ.: pronunciar *prusəsó* seria percebut per tothom com un cas de pedanteria; sembla que a Mallorca el redreçament d'aquesta forma alterada degué produir-se abans, de manera que els DFiguera i Amen. no en registren d'altra que *proconi*, segons *AlcM*, no n'hi hauria d'altra a Mallorca,⁴ mentre que a Menorca i Eivissa es pronunciaria *purfəsó*; en la forma culta pura *processió* també apareix en algun autor antic (com St. Vicent F. i el del *Cu-rial*), però aquesta forma en Llull, on es troba repetidament, només significa 'acció de procedir' referint-se especialment a la Santa Trinitat; *processional*, *processionària*.

Retrocedir [fi del segle xv, Cauliac; restà esporàdic fins al segle XVIII; Belv.; Lab. 1840, però manca *DTol. i Lacav.*], ll. *retrocedere* id.; *retrocés* [Belv.]; *retrocessió* [Lab. 1840]. *Secessió*, ll. *secessio*, *-onis*, derivat de *secedere* 'separar-se'.

Succeir [S. XIII; Llull; en l'accepció 'entrar després d'un altre en una funció o possessió', 1324, *-esir*; 1409, *-ahí*], ll. *succedere* 'avançar-se des de sota', 'atansar-se a un objectiu militar', 'remuntar un pendent', 'pendre el lloc d'algú'; en català antic també tingué l'acc. 'reeixir': «ben *succëic* aquesta a l'exempli», *VidesR*, f° 100v2, n. 138, traduïnt «successit»; «*succehir* en alguna heretat: succedere hereditati; a tu te ha *succehit* una heretat d'un parent: tibi hereditas venit a propinquo», OPou, *ThPu.*; 'esdevenir-se' [1472, JnEsteve]: «la qual cosa certament *succehi* en grandíssima lahor tua: *quod --- in --- gloriam nominis tui cedit*» (LiEleg., 4-2-d, i ja abans), «y *succehi* que al temps que allí ballaven, vingué ---», 1570, *InvLC*; més corrent llavors, refl.: «avisarem a V. M. del que per avant *se succehirà*», «assí *se ha succehit* un cas tant grave y de tanta consideratió, que -ns ha paregut ser cosa convenient fer-ho entendre a V. M.»; 1597 (RLR LVI, 446; LX, 59); «las coblas de tristesa --- d'un cas que ha *sutcehit* / en un poble petit / aprop de Garriguella», emp. S. XVIII, *MilàF* (*Romillo*, 414); l'assimilació *susëit(r)* és vulgar tant en cat. central com val. (*sosuir*, *MGadea*, *T. del Xè I*, 65); *succés* [S. XVII, *Rúbr. Bruniquer*, etc.], del ll. *successus*, *-ūs*; de vegades reemplaçat pels populars *succeiment* [1300, Finke, *A. Arag.* III, 91] i *succeit* m. [«este *susuüt* resonà molt per esta regió», *MGadea*, *T. del Xè I*, 23].

Successió [S. XIII, Llull; 1375, *InvLC*; no sols en l'acc. 'fet de succeir-se unes coses a d'altres', sinó també 'dret i fet de succeir en els béns d'algú, d'heretarlos', d'on particularment *Guerra de Successió*, 'les que guerregen dos pretendents a una corona vacant', entre elles la començada a l'Estat espanyol, mort Carles II, ja anomenada així c. 1705; 1507, *Busa-Nebr.*], ll. *successio*, *-onis*.

Successiu [1384, *InvLC*], *successivament* [Llull; 1507, *Busa-Nebr.*]; *successor* [Llull], en lloc del qual també s'usà la formació de tipus popular *succeïdor* [docs. de 1299 i 1393, en Careta, *Barbr.*]; *successori*; *sucedani*, ll. *sucedaneus* 'que reemplaça'.

¹ D'on el derivat adjectiu *ancestral* 'avial', que també hem usat nosaltres, manllevant-lo del francès: *ancestral* [*AlcM*, c. 1929; però ja estava en ús des de fi S. XIX]. — ² Però ja apareix en Llull (amb mala grafia *accés*, en *Blanq.*, *NCl. II*, 242.22) i en el *Terç d'Eiximenis*: «peccats venials --- són tenir excés en menjar o en beure o en parlar o en cayllar, o parlar cruament al poble» (*NCl. II*, 144.29). —

³ «*Processar de regalia*, *regaliar* o *cridar per enemich del Rey*: proscritto, interdictio aquam et ignem alicui; *processat de regalia*: proscriptus», *DTol.*; «interdictio tibi aqua et igni, *processat*: proscriptus», 1507, *Busa-Nebr.* — ⁴ Observem de tota manera que el mallorquí Salvador Galmés escriví «com un batle novell presidint una *porfessó*»: en parlar d'un «batle novell» deu donar entenent que és una pronúncia de gent popular, i sembla que l'usa com a caracteritzadora. Que la forma en *prof-* visqué a Mallorca durant molt de temps es pot deduir també del fet que fins en derivats més savis apareix en docs. mallorquins: *professionari*, 1478, *professional* (*-faç*-), 1482 (*BSAL III*, 214; XI, 291). El menorquí Febre i Cardona en el seu dicc. de princ. S. XIX porta *professó* remetent a *processó* i d'aquest a aquell. En terres valencianes té gran extensió una variant *provesó*, que ha de provenir de *professó* (no pas de *proc-*), segurament agreujant-se l'alteració per una altra etimologia popular: *provació*, per la idea de posar a prova el penitent que hi compleix el seu vot.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *cedent*, *cedible*, *cedidor*, *cessió*, *cessionar*, *cessionari*, *cessió de febre*, *cessar*, *cessació*, *cessament*, *cessant*, *cessantia*, *incessant*, *abscés*, *accedir*, *accés*, *accessible*, *accessori*, *accessit*, *accessió*, *accessiu*, *antecedir*, *antecedent*, *antecessor*, *ancessor*, *ancesser*, *concedir*, *concedent*, *concedible*, *concedidor*, *concediment*, *concessió*, *concessionari*, *concessiu*, *decés*, *decedent*, *decessor*, *predecessor*, *excedir*, *excedent*, *excedència*, *excediment*, *excés*, *excessiu*, *intercedir*, *intercedent*, *intercessor*, *intercessori*, *intercessió*, *precedir*, *precedent*, *precedència*, *precessió*, *precessor*, *procedir*, *proceir*, *procesir*, *aproceir*, *proceïdor*, *proceït*, *procedent*, *procedent*, *procedència*, *procediment*, *proceïment*, *procés*, *processar*, *processal*, *processament*, *processó*, *professó*, *processió*, *processional*, *processionària*, *retrocedir*, *retrocés*, *retrocessió*, *secessió*, *succeir*, *succés*, *succeïment*, *succeït*, *successió*, *successiu*, *successivament*, *successor*, *succeïdor*, *successori*, *sucedani*.

CEDRE, pres del ll. *cedrus* i, aquest, del gr. *κέδρος* id. □ 1.ª doc.: fi S. XIV, Eiximenis; *Torc.* d'Aversó, § 835.4.

⁶⁰ La forma llatinitzant *cedro* és la que registra en-